

Mahjas Weefis ar peefliumeem maffā:
 Ar peefliumeem maffā:
 Ar peefliumeem maffā:
 Ar peefliumeem maffā:
 Ar peefliumeem maffā:
 Ar peefliumeem maffā:
 Ar peefliumeem maffā:
 Ar peefliumeem maffā:
 Ar peefliumeem maffā:
 Ar peefliumeem maffā:
 Ar peefliumeem maffā:

Ar pascha wifufchēliga augsta Reifara wehleschanu.

Mahjas Weefis.

Politiskis un literariskis laikraksts.

Redakcija un ekspedija atrodas Rīgā,
 Ernesta Pates grabmatu- un bilschu-brulatana un burtu-leeuwē pēc Petera basnijas.
Sludinājumi maffā
 8 lap. par weenas slejas smaltu rakstu rindinu.
 Apstallejumi un Mahjas Weefis un sludinājumi fultami us fchabdu adresi: Ba. oknechunio rasoru Manos Binasos, r. Para. (Mahj. W. eksped. Rīgā.)

Mahjas Weefis isnahk weenreis nedēfā, freschdeenās. — Ar katru numuru isnahk literariskis peelikums un katru mehnesi semkopibas peelikums.

Baldones peldetama.

Peldu sesona cesahkces 25. majā 1895. g.

Sehra, duhnu, Arensburgas juhras duhnu un zitas wefelibas wannas taps, tapot la lihds schim, pasneegtas barona Korffja peldu nama weenigi tikai pehz peldetamas ahrsta, Dr. med. Fr. Bidder tunga noteikuma, turam ir usizjeta peldu nama wirtswadiba.

Ta tad slimneekem, kureem schahdas wannas no ziteem ahrsteem noteiktas, ir schie jaluhds, lai wini peldetamas ahrstam par tam laikus, pirms dseebinaschanas sahlschanas, ar rakstu par tam pasinotu.

Barones Barbaras von Korff-Baldones mantuueku kuratorija.

Satura: Par muhsu dshiwes mehru (standart of life). I. — Sahds wahds par muhsu auglu dahrseem un dabrsauglu isletofchanu. (Turpinajums.) — No celschemes: a) Baldibas leetas. b) Baldibas notikumi. c) No jitam krewijas dusent. — No Rigos. — Sugneeziba. — Tirgu siinas. — No ahrseem. — Telegramas. — Dashedi raksti: Par klimata pahrewerschanos Eiropā. Literariskā Peelikuma: Liktenis. — Aleksandrs Kielands. — Dsejoli. — Domu pebles. Semkopibas Peelikuma: Par mahlsigu mehstu ceptel- fchanu un leetofchanu. — Beenfaimneeziba lihds ar ihfu pamahzibu par loptopibu un plawu pahrelabofchanu. (Turpinajums.)

Par muhsu dshiwes mehru (standart of life).
 No A. Deglawa.

I.
 Kad zilweli pasaulē dshiwu, tad teem ari teefiba dshiwot. Teem ir teefiba eeguht zaur faweem darbeem sem ufsuru, la ari zenstees pehz ta, kas apmeerina winu meefas un gara wajadhibas. Tadeht ari zetortā luhyschanā luh- dshamee: „muhsu deenishku maifi dob mums schodeen“. Scho luhyschanu isflaidrodams Luters mahja, la sem deenishklas maifes saprotamas wifas pee dshiwes noderi- gas un wajadhibas leetas, kuru tildandf, la wifas neras- naw eespehjams pee wahra peesault. Wehlatu — pehz gadu fimeeneem — attihstotees jaunai finibat „tautas faimneeziboi“, schis plashchais jehdfeens dabuja finisku ap- fimeejumu un ta la modernās — scho laiku tautas faim- neezibas schupulis ir Anglija, tad tureenes finibu wihri- tam demuschi nosauktumu „standart of life“, kas ari, lai nezeltos schis finibas fajehegums pahraprattumi, joprojam

wispahr tautas faimneezibas rakstis peepaturets un no- fihme tildandf la „dshiwes mehres“.

Tautu fadsihme japeeschke p e e n a h z i g a m dshiwes mehram leels swars, jo schis ir tas mehres, pehz la wa- ram mehrot itweenas tautas laizigu lablahjibu un aug- staku gara isglitibu, kuras weena no otras naw nedf schkiramas, nedf domajamas. Kur dshiwes mehres koti sems, maife leesa waj jehla, apgehrbs neineedf pa lahgu meefas kaitumu un ir hef lahda daituma, tur ari zilwe- keem zitadi naw nelahdu glihtu un prahligu wehleschanos un winu gara isglitiba atronas uf koti senu palahpeena. Tur ari, la tas zitadi neras newar buht, zilwekeem maf pahstahmibas, tee maf prot pahchi par fewi gabdat un par fawu nahlotni ruhpeetes, wini ir ta fahot apfahllu wehrgi, no fawas apfahrtines atlarigi. Ra droschs peemehrs te noder neisglitotās meschonu tautas un ari deemschehl ne- isglitotās kauschu schekras tarp zimilisetam (attihstitam, isglitotam) tautam. Tamlihdf ari eewehroes, la tam is- isglitototees ronas kauschu wesen jounas wajadhibas un tas fawu dshiwes mehru paaugstina. Winu itweenishklas wajadhibas tapuschas daudf leelatas, ar wahedu, winas dshiwu zilwezigati. Tadeht waram til preezatees par zil- welu zenschanos fawu deenishku maifi padari pilnigaku un balatku, pazel fawu dshiwes mehru. jo schi zentiba jau ir ta, kas ufsur zilwelu starpa kuitibu un darbibu, kuras auglis atkal kultura — attihstiba. To mehres ne-

wenam zilwekam, neweenai tautai newaram leegt, faneegt zaur faweem darbeem un tikai jau ari zaur darbeem wifis kas labs faneedsams, — hef teem ne kas.

Za mehres wehrgi apfahlojam fawu apfahrtini, tad at- ronam, la mums koti maf mantas, kar nebuhtu klahht zil- welu rolu un gara darbbs. Tahsal mehres noprotam, la mantas ir muhsu eerotfchi, kas muhs padara neatlariga- lus no ahrnees eespaideem un pazel muhs par dabas waldneekem, — hef mantam mums nebuhtu brijwibas. Za mums peemehram nebuhtu dshiwotku un apgehrba, tad muhs mozitu aulstums un karitums, waj pat pawifam muhs isnahzinatu. Tadeht ari darbiba, zaur kuru mantas ronas un kura tautas faimneeziba top dehw eta par pro- dukciju — raschofchanu, aishia no faprahligem tautas faimneekem weenbafigi par tautu lablahjibas pamatu. Zilwezes laba weizinaus wifis, kas winu weizina, waj nu- taisni waj aplintus. Produkhjai — mantu raschofchanai taisni pretim stahw winas leelata weizinataja, k o n s u m - z i j a, tas ir mantas patehrini, wajadhibas, hef kuram it weenai produkhjai (mantu raschofchanai) naw ne lahda noluhla. Mehres waram raschot kretinas un derigas man- tas, ja tas netop leetotas un peepraftas, tad tam naw nelahdas wehrtibas un ja mums, winu raschotajeem, wa- jadsigs zitu zilwelu darba auglu, tad mehres ar faweem raschojumeem pee teem newaram peelit. Ko mums pa- lihds mantas, ja tas newaram labi pahrdot un ar ee- guhto naudu atkal eegahdat zitas mums wajadhibas mantas. Schimbrijsham grehtee laiki un wifadas krihses zehlu- fchees pa leelatai dala nemis zaur to, la mums derigu mantu truhltu, waj ari tam pascham truhltu leetojamā wehrtiba, tas ir, tas nebuhtu baubamas waj leetojamas, hef gan zaur to, la tam truhlt mainas wehrtibas, jo le- lalai kauschu dala par schahdam derigam mantam wehl naw it nelahdas fajehegas, waj ari teem naw neta pret winam ko pretim dot. Schahda gadijumā noschelojamas ir tas, la jehschu gan zilweli naw apgabati ta la waja- dshigs, tomehr wehl daudfu zilwelu darbbs palest newaja- dshigs, nespehi wairt fewi ufsuret, kautschu gan sem zita-

Dashedi raksti.

Par klimata pahrewerschanos Eiropā*).

Klimata pahrewerschanas — jau sen pasihstama parah- diba — pehz meteorologu (laila pehtneeku) loti fihsteem nonehrojumeem fewischki peerahdijufes scha gadu fimtena otrojā pusē. Jhsti nemot, laila parahdibu fihlatas pah- weherschanas nebuhtu jau nelas apbrihnojams, ja eewehro dabas apstahktu woirumu, lwi dara eespaidu uf klimatu. Tahschu litās ihsti pahstami us eeguhto peedfshwojumu un eewehrojumu pamata ispehtit, waj neizkelas pehz sim- mam laila starpom weenas un tās paschas klimata pah- mainas, peemehram, waj pehz katra gadu- dehmata jeb gadu- fimtena neatfahrtijas atkal tās paschas klimatistās parahdibas? Noschelojami, la scho laiku finatne us scho jautajumu wehl nespehi pasneegt fklaidru atbildi, jo us scho leetu atteezofchos pehtijumu isgelschanas eesfimeeta tilai 17. gadufimtena wehsture, kamehr wairat waj masal droschos siinas par klimatu mainam simands laimeids tilko par wehdejem 150 gadeem pee rolas.

Bet ja ari schim brijsham wehl grehti isflaidrot scho jautajumu, tad toteesu isdewees simamā mehra isflaidrot zitu, ne masal swarigu un interesantu jautajumu: lahda finā Eiropas klimats pahrewerhtees wehsturiskā laika, tas ir, waj tas pahrewerhtees laba jeb tauna nosihme, waj Eiropas klimats kumis noderigals zilwelu dshiwē un ta tahsal. Dashedi senlaku kronikas (wehstures grabma- tas), eepasihstinadamas ar sawa laila fawim un dshwi, nejanuschi ari eekustina joutajumu par klimata apstahktem dashedi laimeids.

Peemehram is wehsturneeku raksteem dabunam finat par agraku waj wehlatu plawjas laiku, par leeleem karstumeem, fawsumu, no kura zehluschees bada gadi, aulstam seemam un zitam tamlihdfigam leetam. Uglabojusches aprakhi par kauschu un kufonu dshwi, fewischki siinas par stahdu walstis stahwolli lahda laimeida, mums pasneeds leelatu waj

masaku pahrskatu par lahdas weetas klimata pahrewer- schanas weidu.

Peeteekofchi siinas, la heidsotees ledus laimeetam, kura atleelas Eiropā wehl tagad manomas, wispahri eesahlas pahstahwiga temperaturas — Altumas pazelschanas. Tehs tuhstofchus gadus atpakaļ Greelija un Italijs bija pah- rlahdas beeseem, nezaurejameem mescheem no to koku un krumu fugam, kuras tagad atron Seemel- Wahzija; bet Eiropas temperaturai — Altumai pahstahwigi paaugstina- jotees zilwekeem tur jau bija eespehjams eeadufet fihsemju stahdus, zaur kureem lahdas weetas weids pilnigi pah- wehrtās. Ta peemehram koku koks, lastanijas, ziprefes, wihnstahdi, wihgu, oliwu, lawru, granatu un apselinu (oranschu) loki un Fenieeschu palmas Eiropas deenwidds reis usluhoja par gluschi nepasihstamam dabas wel scham.

Is senlaku klakku rokraksteem redsams, la augschwine- tee stahdi weetweetam eeweti tilai ar daudf puhlem un atfahrtoteem mehginajumeem; fahltumā tee bija koti grehti eepotejami un tilai pehz ilgala laila sahla ne fi- angulus, lwi nedereja leetojchanai un tilai pehzlaidf pee- breeda. Sctie stahdi isplatijas pa dala Italias deenwi- dds un Spanija, wehlat ari Seemel-Italijs, Deenwidus- Franzija, Deenwidus- Wahzija, heidsot Anglija, Holandija, daschi ari pat Seemel- Wahzija. Tahda finā scho fihsemju stahdu andsinaschana Eiropā wihstufes pamafam us preekschu, soli pa solam un us schahdas parahdibas pamata japenem, la Eiropas klimats wehsturiskā laika eewehrojami pahrmajiees.

Ra wihnstahdu (wihna lozinu) pirdshimteni Eiropā min Raspijas juhras deenwidus krastus, bet klimatom pah- weherschotees wihnstahds eesafnojās ari Greeku salās, la „Chiosā“ un zitās, kamehr Homer laids tas jau bija ta isplatijees pa wifu Greeliju, ta wihnu jau leetoja la tau- tas dshreenu. No Greelijas wihnstahds nolkuwa Ita- lija, kur tas Romas republikas wehlalds laids til koti isplatijas, la Italijs wispahri kluwa par wihna kulturalis semi; arween wairat peenemoscha wihnstahdu audfeschana Italijs semkopibu pagalam nomahja, ta la wifa pusfala galu galā isweda waj tilai wihnu un eeweda kweeschus, kamehr senaki leeta bijufi otrada.

Zolumela (muhsu laila- wehtina 1. gadufimteni), kusch ilgatu laiku Sizilija usuredamees, bija eepafimees ar tureenes laulfaimneezibu, atbalstas uf pasihstamā tolaitu rakstineka Saferna isteikumeem, kusch jau tolait peerah- bija, la klimats pahrewerschotees; to wislabaki peerahdot- tas, la tās semes, kuras senaki bijuschas pahrat aukstas un zaur to ari nenoderejuschas wihnstahdu un oliwu audfeschana, wehlat taisni schi finā kluwuschas eeweh- rojamas.

Wahzija diwus tuhstofchus gadus atpakaļ bija wis- pahri pahrelahda besgaligeem purweem un beeseem mescheem un tās klimats bija koti mitrs un wehsh. Zesara lailā (Zesars dshimis 100. gadā un miris 44. gadā preekschu Kristus) Wahzijas seemas bija til aukstas, la tilai seemeku bahrgā seema wareja ar tam fagenstees. Toreif gluschi weltigi mehginaja Wahzija audset kweeschus un wihnstahdus, bet ar lailu Wahzija meschi kluwa retati, purwi isfufeja, senakais aukstais klimats pamafam pah- wehrtās mehrenā.

Muhsu lailā pahstahwiga — fewischki wasaras — Altu- mas wairofchanas pa wifu Eiropu nobeigufes. Eiropa pahrdshwojufi fawas Altumas augstako palahpi un daschi pehtneeki aishahda, la schi pasaulis dala (Eiropa) klimata finā atkal usfahlt jaunu pahrewerschanas laimeitu. Sah- das pahrmains gan notikuschas uf Romanu (Widus) juhras un Seemel- Afrikas krasteem no wehsturiskā lai- meta fahltuma lihds schim? Reifi seefofcho pil- sehtu weeta redsamas tilai drupas, kuras schim brijsham noder weenigi Beduinu tautas klejoneem — laupitajeem par patwersni un mehni leezina par gluschi netizam kli- mota pahrewerschanos. Saharas tulfnehs, kura ne- e- droschinajas usfelt pat neezigatais sahles stebrinsch, reifi lepojees nepahreddsimeem lauleem un augligeem dahr- seem. Palestina, Sirija, Mas- Afija, — wifas tās reifi bijuschas semes, kuru auglību laudis apfimejuschki ar „peena un medus tezeschanu“; tagad sctie apgabali pah- wehtusches neaugligds tulfneschds, kas tilko spehi usu- ret nabaga ganus. Ari Greelija weenigi drupas leezina par schis flaitās semes senako seefofcho stahwolli, par

* „Климатическая измененія въ Европѣ въ историческія времена“ („Wald. Wehst.“ Nr. 82. 1895. g.)

deem apstāstiem tas varetu wispahribai buht koti derigs un atnest daudf svehtibas.

No ta nu latrs nopratis, ka wispahreja labā koti wehlejams, ka ilweens zilwels dšhwotu p e e n a h z i g d s a p s t a h l d s lā zilwelam peenahlas un la itweens par famu darbu eespehtu nopelnit til daudf, ka tas war peeteekofchi labi un zilweigi dšhwot un arween paaugstinat famu dšhwes wajadšibu jeb weenkahrešči dšhwes mehru. Naw nelahda cemešla laudis mudinat uš l e e k u a t t u r i b u, kad seme isdod maifes papilnam un wišas žitas derigas mantas šchimbrišcham eespehjamš wehl pilnigi tildaudf raschot, ka wisu zilwetu wajadšibas apmeerinamos. Žit sawā finā taipiba war buht koti noderiga, kur ta krahi lihosekšus un mantu wairošchanu paweizina, tad tāpat ari pahrešpohleta taipiba, kas produktiju — mantu raschotšchanu faista, aprobešcho, atnem laudim darbu un eespehtu dšhwot — pekama. Žhtenas taipibas dabiskais ušdewums ir tas, ka mehš sawas mantas neišschēscham aplam, no ka mums naw nelahda labuma, turpretim wajadšigā weeta taipit ir leelata išschēschdiba. Muhsu patehrini war buht diwejadi, 1) nepezeeschamās wajadšibas, beš kurām mums naw eespehjamš mantas tahtal raschot, tā dehmetā produktiwā konsumzija, tas ir augliga nobe-riga mantu patehreshana, kas weizina atkal jaunu mantu raschotšchanu un 2) patehrini — gresniba (Vuzus), kura mums taišni preelšch tahtal produktijas — mantu raschotšchanas naw wajadšiga, kautschu gan ari no šcheem muhsu patehrineem žiti žilweli atron darbu un dšhwot. Gluschi beš gresnibas ari neweenom zilwelam naw eespehjamš ištiti, pat mukšigakais mešchonis gresnojas un well few rinkus degunā, tad ari tas raugotees no muhsu stahwolta naw prohtigi daris; tāpat ari starp wajadšibu un gresnibu naw nosalamas zetas robeschas. Žo wairal žilweli išglitijas, žo wairal teem ronās nepezeeschamu waja-dšibu; žimilšeta (attihštita, išglitota) žilwela nepezeeschamās wajadšibas mešchonim ir wehl gresniba — lufjus. Dashed preelšchmeti ir tadeht top peelšchititi gresniba, ka mehre laudis wehl naw eepafinufchees ar winu leederibū. Žā peemehram wežds laids laseju eeskatiija par leelštu „lufjus“ leetu, kuras leetofchanu tāpat ka wisu žitu gresnibu aprobešchoja zaur likumu, muhsu laids ta ir nepezeeschama wajadšiba, kas neteel leegta neweenai buhdinai. Domehr ja lahdš uš gresnibu grib lo aistaupit, tad tam to ari newar launā nemt, tilai ja mehš žitus mudinam taipit, tad mums labi nahlas apwehrit, žil tahtu pee mums sneedšas nepezeeschamās wajadšibas un tas ištiti

japeelkita gresniba. Leelata aplamiba, ja gribetum šagaiddit labakus laikus štopodami pee nepezeeschamām waja-dšibām. Peemehram, ja mehš gribetu lo eetaupit dšhwodami nepeeteekofschā mitekti, kuršch neispilda welelibas prašijumus, tad mehš taipam uš sawas welelibas un jaunu mantu raschotšchanas rehšina, un tas tilpat smeelšigi, tā kad semkopis raudšitu lo eetaupit atraudams semei wajadšigo sehšlu un darba spehšus. Tāpat ari aplinkus šchahda taipiba war buht kaitiga. Kad štroderis grib lo eetaupit uš wajadšigeem šahbakeem, tad wišch zaur to speešch turpneeku knapinatees uš wajadšigo apgehribu. Galu galā ne weenam buhs wairš lahga apgehribš, ne otram lahga šahbaku, bet gan tee buhs ušminejušchi swarigu nihtlu, ka zaur taipibu teem neronas ne bitšes ne šahbaki, turpretim gan zaur darbu. Taipiba nespehji nelo no jauna peerabit un eelams naw nefas raschots, ari newar neta eetaupit.

Kā jau mineju, gresnibu no wajadšibas gan leelumā war nošchērit, bet zetas robeschas starp winām newar nošajit. Kad nu weentelš žilwels no dabas tahtš, kas dšhwes buhdams zenschas pehž preeleem un haudijumeem, tad gon buhtu koti wehlejams, ka tas zaur famu darbu waretu ištaturu famu wajadšibu apmeerinat. Tas tomehr sem muhsu tagadejeem apstāstiem tilai retam buhs eespehjamš, mums wišem wairal waj masal jafakapinas lihšeku truhšuma deht. Že nu uštahdams par likumu, ka mums jausuhšo, ka wisu nepezeeschamalās wajadšibas tās, kas top isdotas preelšch raschigeem mehreem un tās tadeht wisu pirmās apmeerinamos. Tahtal, ja lihšekli atkauj, nebuhtu ari žitodi neweens haudijums aišleedšams, ja tas 1) ir prohtigs un glihtš, 2) ja tas pašcham hauditojam naw kaitigs un 3) ja šchis wina haudijums naw žitu saudejums. Ewehrojot šchos pamata likumus ilweenam tee-šiba sawas dšhwes wajadšibas paplašchinat un tā famu dšhwes mehru paaugstinat un papildinat un tas ari buhs išpildibis sawus žilweigos peenahšumus pret semi pašchu un pret žiteem.

Žet ka nu stahw ar dšhwes mehru pee mums Latweešcheem un ar lahdām azim mehš uš šcho leetu raugamees? Ramehr muhsu tauta peetiufi pee išglitibas un šoko attihštibai pretim lihšči žitām tautam, dšhwes mehš gan šchur un tur paaugstinajees, kautschu gan zaurmehra nemot ešam šchāi finā wairal išglitotām tautam wehl tahtu palakā. Deewamischehl, ka pehdeja gadu desmitā pafaules turgū notufschas smagas krihšes, zaur lo ari muhsu semkopibai un raschotšchanai jazeesch, un leetas ne-

eet tā, ka mehš to waretum wehletees. Žihš ar to ari muhsu rafšneezibā un awišchneezibā žehšuees lahda štrahwa, kura ka geuhtu laitu žehšoni aplawo lepmu, išschēschdigu dšhwot, — „wišs buhtu labi, tā wini prahto, ja mehš tā ka muhsu tehwi un tehwu tehwi ehstu, gehrbios un dšhwotu“. Šchahdu rakstu šazeretaji naw woj nu pašuufchi tautas šaimneezibas pamata likumus, waj ari naw gribesjušchi tos eewehrot, zaur lo winu gara raschotjumi išplata laudis tilai greišus šajehgumus, neatnesdami pašchāi pahrrunatai leetai ne masakā labuma. Žit nepareiša ir muhschigā kładinašchana: „taupeet, Latweešchi, taupeet un atkal taupeet, — taupeet kur peetiufi šchi, tilai tad juhs nahšket pee labšchajibas“, kad patešiba pati tauta, masuš išnehmumus ne-eestaitot, wehl semu dšhwot sem peeteekofschā dšhwes mehra un sawā neišprašchana pati few par šchādi jau tā koti taipiga. Žit tad ir to Latweešchu, kas eeguwušchi leelatu turibu taišni poštitiwā žeta zaur produktiju? Žet gan mums ir koti daudf tahtu turigatu brahtu, kwi famu labuminu šarufušchi šubri geuhti knapinadamees, atraudami few baribu no mutes un nepašhdami ne desmito daku žilwezigu wajadšibu. Žai nefaka, ka Latweešchi nefajuht žeenibu pret turibu un bagatibu, it ihpašchi tahtdi laudis, kam jau lahdš nees ir, top no žiteem semišchēi apbrihtoti, kaut ari tee to ōhtu eeguwušchi peemineta ne wišai waronigā žeta un demušchi žiteem šchahbigu preelšchihmi. Šchādi weentee-fišchi, kwi tā jau uš fewim naw masum lepmi, nu gan nebuhs zaur „gubrajeem“ taipibas rakštem masum glaimoti, domadami: „ja wiš tā mahžetu dšhwot ka mehš, pafaulē nesinatu kur to mantu list!“ Žet waj teem jel maf eenahš prahtā, ka ja wiš tilpat mukšigi domatu ka wini, tad ari wineem nebuhtu neta un dšeešma nobeigios tāpat ka štroderim ar turpneeku. Žā pee mums teel lo-tota neleetiba, kura famu peenahšumu pret wispahribu aišmirufi, tāpat, kas wispahrejos apstāstus išphž un šabojā, top pazelta par waronibu, bet ka išturamees pret ihšo svehtibas nejeju, pret muhsu raschotšchanu? Muhsu taipibas rakšneeki eet wehl tahtal, „nem winu taišni aiš pašchas dšeešmas“, žo wiš teknifke pahrlabajumi, wiš pahrlabotee semkopibas rihtu un jaunlaiku atradumi top noštahditi gekigā modes lahtā, top pelis un apšmeets wišs, kas nefaeetas ar noširmejušcho tehwu tehwu gudribu un paradumu.

Šchādi rakšteeni parahdas pehdeja laika til beeschē, ka tos latru fewiškēi naw eespehjamš eewehrot, tadeht bižu nodomajis sawā laika norahdit uš nepareišeem uštāstiem

kuru debes lilds išsejam wisu famu svehtibas lausu. Kur tagad tās ganibas, kuras senaki ganijās nekštaitami širgu bari? Kur tās lihgojošchās drumas un angli stahbu dirjes, par kurām wežee klakēi til daudf rakšijufchi? Wišs išgaisš beš pehdam, ušglabajušchās tilai nošchēlo-jamas atleekas un nelahda žilwela wara nespehji semes seedoni no jauna atfaukt atpatak.

Italija, senakā Eiropas labibas klehts, lihšči pašcheem šaweem kraštem pahrewhrtušes par nabahšigu, neaugligu semi. Naw lo šchahbites, ka ari žilwela rola pa labai dafai peepalihšchējufi dabai pee semes nopostišchanas. Neišprasdami mešcha swaru un nošhmi klimata finā, laudis Italijā nešchēšligi išžirtufchi mešchē. Taischu beš šcheem finameem žehlonēem klimata pahrmainai ir wehl daudšums žitu, kuru nošhme daudf swarigata un kuras išstahdot naw wišai weegli.

Gar Melnās un Raspijas juhru kraštem jau ilgus gabus eewehrotš seemās leels aukštums, kas daudf laite weetejeem stahdeem. Pehšneeks Behrs jau 1860. gadā rakštiija par Ženikeešchu palmas galeju išnihtšchanu uš Raspijas juhras deenwidus kraštem; šchi pate parahdiba eewehrota ari Greekijā. Odesa, kura stahw gandrish uš weena platumā grada ar Arko pilsehtu un pehž sawas weetas (pee Melnās juhras) atronas wehl labata klimata apwidū, jau ilgu laiku peeredš daudf aukštaks seemas, nekā zaur sawām seemos šalam pašhtamā Widus-Wahzija. Krimas, Kaukasijas un Turkestanas eedšhwotaji juhrosas par arweenu semaku un semaku seemas tempera-turu. Aukštums pašahwigi peenemas.

Bambusa koks, kuršch senaki štalti auga „Debesdehla waltis“ (Kinas) semetu robeschās, atwillās pirms waltis widū un šchobriht atronams tilai Kinas deenwidš. Wihnštahds, kuru wehl muhsu gadufimteni šemigi lopa pa wisu Seemes-Wahziju no Berlīnes šahot, Laušijā, Landsbergā pee Wartas, lihšči pat Tornai, tagad wairš nerafcho peebreedušchās wihnogas; wihndahrsu rihtiba apstahjušes un tilai weetu nošautumi at-gahdina senakos „šeta laikus“. Tahdejadi waram dro-šchi fajit, ka wihnštahds atgreeschas atpatak uš deenwi-deem; šchahda parahdiba nešchahbigi leezina par pašah-wigu štuma apwidus šarufschanos un par aukštuma peenemšchanos Eiropā.

Waj Widus-Wahzijas klimats ktwis aukštaks? Žr uš šcho jautajumu war atbildet ar pahreleezinošchu „ja“, eewehrojot šcheit pašahwofchos austruma wehjus pee aug-štā barometra stahwolta; šchis parahdibas atteezotees uš klimatu wiswairal nepatihšamas. Austruma wehji atnes

seemā leelu aukštumu un miglu, wofarā — karstas deenas un aukstas naktis. Par laimi austruma wehšch Eiropā reti pašahw ilgaku laiku un ta weeta, fewiškēi seemā un pawafarā, beeschēi stahjas reetruma jeb wafara wehšch, kura galwenais žentrs ir Widus-Eiropa. Bekšijas meteoro-logs Šankstereš atrada, ka lahda apgabala štuma starp Šanoweru un Lesaru pehdejšs biwds gaddš pašeminaju-šes gandrish par pilneem 2 gradeem pehž Želšija, kamehr Eiropas seemešds un austrumšs wideja štuma paleelinajušees. Ari žitu pehtneeku nowehrojumi peerahda, ka Štokholmā, Arlangeštā un Žilondā pehdejšs gaddš widejā temperatura pazehšufes. Wispahri šakams, ka temperaturaš krišchanu Eiropā šinibu wihri peenehmufchi par neapghšchamu apstāstēi; fewiškēi tas atpogufojees uš Franžijas klimatu til leelā mehra, ka Šiomarions pat pahreleezinats par jauna leebš laikmeta šahkumu.

Šchos apstāstus tuwaki apluhšotoi nenahlas geuhti pahreleezinatees, ka Franžijas un Wahzijas klimata atdš-šchona šimejas tilai uš wafaras mehnešcheem, turpretim seemā eewehrota nešchahbiga štumas pozelšchans. Šcho pašchu parahdibu eewehro ari Anglijā un Kreewijas see-meta un widus dakās (wismaf tās ari leelakās laufchu dakas domas). Pašhtamais meteorologs profesors Wojeikowš, atbahštadamees uš Peterburgas klimata meteoro-logs šteem nowehrojumeem, šahkot no 1744. gada, aiš-rahda uš to, ka koti auksto deenu štatus wišā šchāi laik-metā eewehrojumi masinajees. No 1828. gada wissemakā temperatura pamanta arween retaki, tā tā šchi gadufim-tena otrā puse, falihššinoš ar pagahjušcho gadufimteni un šchi gadufimtena šahkumu, aukštās deenas masinajušchās par weleleem peezdesmit projenteem.

Tahdi pat pehtijumi Wahzijas seemešds, šahkot no 1788. gada, peerahdija, ka dežembri no 1829. gada, janwari no 1850. g. un februari no 1870. gada temperatura bijufi augštata, nekā widejā gada temperatura wišā šchāi laika. Žet tam wehl jaatšhiti ari tas, ka šcha gadufimtena otrā puse seema šahluš uš ilgaku laiku atdot weetu rube-nim, rudeni ktwuufchi govaki; turpretim wafarā, ka fewiškēi nowehrois pehdejšs desmit gaddš, štuma eeweh-rojami pašeminajušees zaur arween pawairojofchos leetus daudšumu, kas, ka finams, leelā mehra weizina štumas masinajchanos; šchis apstāstis ari pa leelū dafai žehlo-nis Eiropas deenwidus dakas klimata atdšschanai.

Šchis pats eemelšis ari traužē wihnštahdu audšelibu daschaddš Franžijas un Wahzijas apwidš. Eewehrojot wihnštahda pirdšimteni — štios deenwidus, ta šemigai augšchanai nepezeeschamš leels štums, kuru Eiropā iš-

gaisina wafaras miglas, leetus un ta atleekas semes wiefu un mahšeni, kas atdeje Eiropas klimatu. Pamatojotees uš wisu augšchā išžaito, nahlam pee gala špreeduma, ka wafaras un seemas temperaturaš zenschas it ka šafafetees lopā, pašahwigi dšena: pehž weentihšchibas.

Galwenakais laika stahwolta groštajs Eiropas leelata-jai dafai ir Atlantikas okeans ar famu Gofštraumi (juh-ras štraumi), kas fajet un attihšta wafara, seemetu un deenwidus wehjus; šchee wehji atnes wafarā drehgnu un wehšu, bet seemā drehgnu un štū gaisu. Šcho gaisa štrahwu eespaidš išplatas ne tilai pa Watar-Eiropas tuwejeem juhras kraštem, bet šasneedš ari kalnaino Šweiziju, Tirolu un pat Ungariju, lai gan šchis semes atronas Eiropas widuzi.

Tagad noštahstam, ka Eiropa patešēi tuwojas drehgni — mehrena klimata laikmetam.

Eewehrojot, ka Gofštraume pluhdina šekundes laika gandrish 18 miljonus kubikmetru) uhdēna pret seemeleem un ka štraume šasneedš leelu ahtrumu (53, juhreas juh-bšes [ap 75 weštis] deenā) ihpašchi seemā, waram ap-mehram eedomatees šchahda miššiga uhdēna wairuma eespaidu uš Atlantikas okeana temperaturu, ka ari, pro-tams uš šchi plahchā okeana robescham — žeešemi. War-buht zaur to išstahdrojas par eespehjamu ari tas, ka Grenlande, kura wehl Karla Weelā laika (ap 800. gadu wehž Kr.) bija „šako lauku“ (Grūnes Land) seme, tuhš-tots gadu laika štarpā til koti pahrewhrtušes, ka bešā leebš lahtā tagad fedš reiši šakojofchos laulus. Gofš-trauemes štēes uhdēni, kas senaki apštaloja Grenlandes kraštus, no Melštas juhras lihšcha pluhšdami gar teem žeta atrodofchos un arween paleelinajofchos šoraku puš-salu Šloridu, jau tā nošchēschēšes no sawa parastā žeta wirtseena, ka tagad aišneedš Eiropas kraštus. War jau weegli notift, ka nahšoinē Šlande — „leebš seme“ (Šelānd) un Grenlande (Grūnlānd) šawus nošautumus ištaina ka patešibai nošhūigakus. Gofštraumes štū uhdēnu miššigais wairums no seemeleem ištāufes leebš šakus un no seemeta platumēem pluhšofchos šakos polar-uhdenus pahrepehš Gofštraumes štēes uhdēni. Štešchēri (šchuhdoni), t. i. miššige leebš šahki arween wairal iš-lufis zaur pawairojofchos leetu un ta atleeku daudšumu un zaur to Widus-Eiropā, peemehram Wahzijā pašah-wigi wairal un wairal išplatifees juhras klimats ar drehgni-mehšam wafaram, gareem rudeneem un ap-mahšchamees štām seemam.

*) 1 metris lihššs apm. 3/4 pehdat.

pret wifseem reiſā, tad tomehr pašā pehdejā laikā atkal lahdā no muhsu laikraksteem parahdijees lahdā tamlihdfigs brihniſchligs gara raſchojums „Wajadſiba, eeraſdja waj mode“, kureſch zaur ſawu taupibas tendenzi pahrspehjis wiſus agralos un tadehſ ſewiſchli eewehrojams. Waru jow eepreeſch peebliſt, la ſchim rakſtam ir ſawada taupi- bas ſiſtema, taſ daudſ neluhko, taſ greſniba un wajadſiba, bet ſanem abas kopā un noleedſ wiſu, taſ ir ſinibas pa- nahtums un weijina lablahaſibu un attihſtibu. Bet par to nahtofchā mūmūrā!

Rahds wahrds par muhsu auglu dahrſeem un dahrſaugtu iſleetoſchann.

No D. . . . lu Jana. (Turpinajums.)

Augtu dahrſu eeriſhlojot un augtu lozinus u. t. i. i- raugotees, mums ari itreſes ruſpigi jaewehro apſtaſti un jaiſſina, waj noderigaki ſtahdit ſaimneezibas, galda waj tirgus fugas augtu lozinus u. t. i. Tirgus fugas wi- pahri labati iſdodas ari maſaki noderigā grunts ſemē, iſtu- rigakas ſeedu laikā un ſamehri ar wiņu kopſchann taſ deesgan daudſ iſdod. Galda fugas turpreti retaki labi iſ- doſees, ja tām ſeme un gaiſs nebuſs ſewiſchli noderigi.

No ahbelem wiſpahrīgi deretu ſtahdit wairal rudens un ſeemas fugas, kamehr waſaras fugas maſak, jo to auglus newar ilgi uſglabat un tee pa laikam japahtdod tad, kad zenas ſemas waj ari tiſ widejas. Tomehr dahrſa eeriſhlotajs daris labi, kad ſtahdis ari wiſa g r a l ā s waſaras augu fugas, jo pirmee augti top arween labi aiſmaſkati. — Seemā un pawaſarā ahbotus eeprehjams par leelatu zenu pahrdot un tadehſ pee rudens un ſeemas fugam wiſwairal japeeturas. — Bumbernijas noder ſtahdit wairal waſaros un rudens fugas, jo wiņu uſglaba- ſchana ſemā deesgan grauhſta un lihdſ ar to tee ſaude daudſ no garſchas un iſſlata.

Dgulaji aimakſajas labi titai pilſehtu turumā, waj ari tur, kur ogas pa dſeſſſzetu weegli iſſuhtamas. Pirmo weetu eeneem ſemeneſ, tad aweneſ, buſſeneſ (melnās jah- ogas), kamehr ſiſteneſ un jaſaogas maſak eeneſſgas.

Ari pee dahrſu aptopſchanas wajadſetu mums iſchallati peepreeſtees. Ja apſtatam muhsu laukſaimneeku auglu dahrſus, tad negribot jadomā, ka auglu dahrſa pamatiiga aptopſchana muhsu ſemtopjeem nebuht neiſleelas par wa- jadſigu. Mehſ wehl daudſ, koti daudſ maſdamees, ja domajam, la dahrſs nelahda labuma ne-eenes. Ja ſe- lohim tiſ drahſtigan oſrahdiſjumeem un pamahjiſdam, tad drihſti ween pahreleeginaſimees, la auglu dahrſa eenes gan lo, — titai newajaga weenalhdſigi ta auglus nauda pah- wehri: wajaga tā iſmanitees, la ſelojam apſtahtkeem un ari peerahdam, la protam ſawus augtus labi iſſeetot un newiſ, la taſ paraſis, toſ par ſimekla naudu pehſ jau ſinamās labibas pahrdofchanas metodes — aidot ſchih- deem. Ne, mums jarauga atraſt paſcheem tirgi un iſtiht beſ — uſluptſcheem. Semtopim jabuht ſawā ſinā ari tirgonim un ja wiſch tahtds negrib buht, tad wiſch par ſaweem raſchojumeem ari nelad nedadiſ pilnu wehriſibu un lihdſ ar ſaudejumeem nereti nonahts tiſ tahtu, ka tam buhs jazeefſch iruhlumſ.

Augtu dahrſu wajadſigs peeteetoſchi daudſ mehſlot. Kur ſemtopis preeſch augtu dahrſa nems mehſlus, jau augſchā aſrahdiſju: ſemtopim wajaga wairal eewehrot nomatūs nomeſtoſ mehſlus, la lopu wirzu un kompoſtu. — Dahrſu mehſloſchana iſdarama wiſlabaki rudent. ſchlidrus mehſlus war ari leetot ziids gada laikā, bet titai maſakā mehri un prenahziigi noſtahwejuſchos waj ari ſipri ar uhdeni atſchaiditus. — Zeetā weidā mehſlus war peewest koleem rudent, kuruſ tad waj nu tāpat eeroſ ſemē, waj ari aproſ lokam riſki grahwi, 3—5 pehdas aſtatu no zelma — luhſojotees uſ loka leelumu. Grahwa dſitums 2—3 pehdū un platumſ ap 2 pehdam. Iſtraktais grah- wiſ japeeher pa leelakai datai ar kompoſtu waj ari ſa- truhdejuſcheem lopu mehſleem, uſ kureem tad atkal naht lahtina no grahwa iſmeſtās ſemeſ. Pahri palikuſcho ſemi war turpat iſahredit waj ari projam aiſweſt. — Reſ- naſās ſalnes, kuras grahwi rotot, jeſā ſtahtos, war ſem apſtahtkeem ari weenſahriſchi pahriſt un wehlaki jirtumu ar ſahgi gludi noſahget. Tahda reſnaku la teewaku ſaknu noſahgeſchana nereti ari ir noderiga preeſch paſcha loka, jo tahdi atgreetas ſalnes attihſta maſakas ſihdeju ſalniteſ, kuras peewell lokam daudſ baribu weelu.

Nejapumuſchus mehſlus, la ari krituſchu lopu meeſas, ſwaigas nenofahwejuſchās lopu aſniſ u. t. i., nemaſ ne- der iſſeetot augtu loku mehſloſchana, jo zaur to peemestoſ pee loka ſalnes ſimnibas un iſperinatōſ tahri, kuri dahrſ- kopibas uſplauſchana, iſti kaitetu. Mehſlojot dahrſus ari uſ tam jaluhlojas, la mehſli koleem nelaptu weenā reiſā par daudſ paſaegti, taſ koleem titai waretu kaitet; labaki mehſlot wairal reiſes gada, bet kairu reiſi maſakā mehri.

Daudſi wehl tajās maſdigās domās, la augtu lokuſ nemaſ newajaga aprakt un apſeſluſchi loki neſot wairal augtu. Koluſ gan wajaga aprakt, wiſmaſ 2 reiſes gada: rudenti un pawaſari. Augtu lozinus aproſot ſeme ap loku paleel irdenata, gaiſs war labaki eepreeſtees ſemē eefſchā

un lihdſ ar to koleem teel peewestias un ſagotawotas da- ſchadas baribas weelas. Tahkat zaur loku apraktſchannu top iſmihjinas koleem baribu atrahejas neſahles un lihdſ ar to ari daſchabi kaitigi kulkaini.

Eeriſhlotu dahrſu lahtribā uſturot jaewehro ſeloſchais: 1) loki mehſtojami, ja eeprehjams, latru gadu; 2) lokuſ wajaga aprakt rudentis un pawaſarā; 3) loki jaitiri no ſuhnam un jaſawē kaitigu kulkainu uſmeſchanaſ, lo pa datai panahſ, kad apimehri loku zelmuſ un reſnatoſ ſa- rus ar gomju mehſlu, maſlu, lakku un ſodreju paſchidru maſijumu; 4) ſeptembri jaiſgreēſch un jaiſſahgē no koleem notaltuſchee un tā ſauttee uhdens ſari; pehdejee paſiſtami no ta, la tee no reſnakeem ſareem iſaugdami, dſenas taiſni uſ augſchu.

Tee buhtu galwenatee dahrſa darbi, kuri, la reſhams, ſemtopim nebuht ne-eekriht newatās laikā un tadehſ par laikā truhlumu waj newalu nam lo gaudotees. ſihſkati iſſlaidrot wiſus darbuſ ne-eedroſchinos, jo taſ aiſnemtu par daudſ telpu.

„Ja, bet lo lai eeaſtam ar muhsu dahrſu augteem, la lai toſ iſleetojam, wini jau nereti loki lehti?“ tā daſchā lahdſ eejautatees. — Dahrſu augtu iſleetoſchanaſ ſinā mums ſemtopjeem — dahrſkopjeem gan mehſdaudſ lo mahzitees. Par lahtigu, pareiſu augtu nowahſchannu, pahrdofchannu, ſchah- weſchannu un tā tahkat mehſ wehl pamifam maſ ruſpeja- mees. Ja muhsu ſemtopji dahrſu augtus leetderigaki iſ- leetot un iſmanigaki pahwehriſtu nauda, tad beſ ſchaubam ari dahrſkopiba pee mums buhtu aiſneegufe pawifam zitu, daudſ augſtaku palahpeemu, tad mehſ wehl iſhti nojehgtum. jil eeneſigi augtu dahrſi! Tā la augtu pareiſa iſ- leetoſchana un pahwehriſchana nauda wehl wiſpahri maſ paſiſtamās, tad lahdſi wahrdi par to, la domaju, buhs it wajadſigi.

Koluſ augtus, bumbernijas un ahbeles, eedala trijās dataſ: waſaras, rudens un ſeemas. Waſaras augti ee- nahlas jau auguſta mehneſi; nonemami wini ir, kamehr tee wehl naw gluſchi eenahtuſchees, apmehram 6—10 de- nas eepreeſch; wini jauſglabā tumſchās, no gaiſa ſlehtās telpās, zaur lo neween augtu piſniga eenahtuſchanaſ top aiſkaweta, bet tee manto ari labaku, patihſtamaku garſchu.

Par rudens augteem uſſklatami tee, kuri nogatawojas ſeptembra beigās un pat wehl oktobra ſahlumā un uſgla- bajas lihdſ nowembrim un dezembrim. ſchee augti wiſ- labaki tad nowahjami, tad tee eenahtuſchees ua weegli no loka nonemami.

Seemas augtus, kureem wehl pee loka ejoſcheem ſehſlad teel bruſnas, t. i. eenahtas, war it labi uſglabat wiſu ſeemu lihdſ pat nahtofchāi waſarai. Iſgaki ſtahtmedami ſchee augti manto labaku garſchu, taſ ari jau no tam noſtahtſtamſ, la ſchee augti rudenti la no loka nonemti nebuht naw tiſ garſchigi, la ſemā un nahtofchā pawa- ſarā. No koleem ſeemas augti nonemami tiſ wehlu, jil wehlu ween maſ eeprehjama, jo zaur to augti manto tahdas ihpaſchibas, kuras pawairo wiņu garſchu un iſtu- ribu; par agri nonemtee ſeemas ahholi ſahſ wiſt un pa- leel traufli — tahdi la iſkurejuſchi un negarſchigi. Se- mas augti tiſ tad janowahs, kad jau ſahſ naht ſtiprakas nahtſalnas; daſchās fugas pat wehl titai tad nonema- mas no koleem, kad jau lapas top dſeltenas un nolriht.

Seelaku pelnu dabiſ tahds dahrſkopis, kuram labi augti un kureſch wiſu apſinigi, tā eeriſhlojis, la war pahrdot ſwaigus augtus. Augtu wehriſibas laikā atkal eedalams trijās dataſ: waſaras (agrajee augti), rudens (widejee augti) un ſeemas (wehlajee augti). Agrajas un wehlajee augtus arween ſamaſā daudſ labaki, nelā widejos, jo peh- deji gadijumā ir augtu arween papilnam. Agrajo augtu augſtā zena uſturas titai ihju laiku, jo lihdſ ar latru deenu ari augti wairal nogatawojas un tadehſ ari loki ahtri kriht agrajo augtu zena. Taſ eewehrojams it ih- paſchi teem, taſ dſihwo aſtatalu no labām augtu tirgus weetam. Tahdeem tad ar nederetu audſet agrajas fugas. Wehlojo (ſeemas) augtu zenas augſtums aſtaras no ta gada augtu raſchās un tadehſ eeprehjams daſchus gadus par „ſeemas“ augteem dabut jo augtu zenu, kamehr zituſ gadus atkal ta deesgan maſa, bet tomehr wehlajee augti daudſ eeneſigaki, nelā agrajee un widejee, jo pehdejo pah- doſchanaſ laikā wellas tiſ daſchus mehneſchus. Wehlajo dahrſaugtu (kuruſ war uſglabat wiſu ſeemu) zena zaur- mehriſ ir piſuigi apmeerinofcha un daſchds gaddis iſhti augtu. (Turpmal beigas.)

No eefſchjemes.

a) Waldibas leetas.

Pilſehtu ſemes leetoſchanaſ lahtribu, la „Now. Wrem.“ ſino, eefſchleetu miniſtrijas ekonomijas departa- mentis nolehmiſ eewehrojami pahrgroſit. Pilſehtam pee- derigee ſemes gobaki buhſchot jaiſnomā ſemtopjeem maſda gabalds. Seelds gabalds — weſelas muſchās — aiſ- leegſchot pawifam iſnomat perſonam, kuras ſemi atkal iſ- nomā maſds gibalds un pee tam wehl eewehrojamaſi dahrſgati.

Par Wiſdſemes gubernas waldes buhwno- dalas jaunako iſcheneri ezelis Baltijas domenu waldes iſcheneris Aifenſteins. (W. W.)

Par Rīgas paſta un telegrafa eejirna grahmatwedi ezelis Aleſſandrowſ.

Rīgas robeſchas ſargu brigades weſalais waltſ- meiſtars Jahnis Steimbergs Wiſaugſtati apbalwois ar ſudraba medatu ar uſrakſtu „par uſihtibu“. Medata pee Aleſſandra lenias neſhajama ap lakku. (W. W.)

Rīgas pilſehtas poliſijas priſtama palihggs ſtoruſkiſ ezelis par ſchis paſchas poliſijas priſtama weetas iſpildi- taju. (W. W.)

Par Jelgawas paſta-telegrafa ſantora 6. ſchiras eeredni ezelis Markewiſchſ. (W. W.)

Iſchinds paaugſtinati: par koleģiju padomnee- teem: Grobinas aprinka ahtſta weetas iſpilditajs Grotſ un Glolas krona ahtſis Henko; par galma padomneekeem: Talsu aprinka ahtſis Sabitowſ, Kurſemes gubernas wete- rinar-ahriſis Blagowidowſ, Rīgas zeetumu ſimnijas ahtſis Jakowkewſ un Kurſemes krona palatas grahmatwediſ Rahnberrgs; par koleģiju aſeſoreem: Wiſdſemes gubernas waldes ahtſineezibas nodalas darbwediſ Grönbergs un Kurſemes krona palatas ſekretars Ungerſ un grahmatwediſ Nikolajewſ; par koleģiju regiſtratoreem: Deepajas aprinka rentejas grahmatweſcha palihggs Foriſ un Kurſemes krona palatas galda preeſchneela palihggs Denauſ. (W. W.)

Ezelis: par Kurſemes gubernas ſemalās ſchihreju teeſas rakſtwedi Baltijas domenu waldes eerednis Homo, par Baltijas domenu waldes ahtſchiatā eeredni — Sidorowſ, par Rīgas apgabala teeſas ſekretara palihggu Jakobī, par Deepajas apgabala teeſas ſekretara palihggu Dubromiſ, par wezato ſandibatu uſ teeſu amatu pee Jelgamas ap- gabala teeſas Simatewſ.

b) Baltijas notikum.

Zeſiſ, la iſſtahdes komiteja iſſino, ſchogad ari noturds moderneezibas raſchojumu iſſtahdī. Moderneeki ar ſaweem raſchojumeem waris atkal Zeſiſis ſajentees tiſ 1897. gada, tadehſ jazer, la tee ſchogad ar ſaweem raſchojumeem leelā ſkaitā peedaliſees pee ſchogad Zeſiſis noturamās iſſtahdes. Godalgu apſpreeſchannu moderneezibas nodakā iſdaris Bal- tijas moderneezibas ſabeedriba. No moderneezibas raſcho- jumeem war eesuhſtit: 1) iſweſchanaſi derigu ſweeſtu, bet ne jaunaku la 14 deenas, pee tam jauſdoh ſweeſta wezumſ, jaeeſuhſta ſweeſta ne maſak tā 120 mahzinas un taſ ja- eepakā preeſch iſſuhtuſchanaſ; 2) galda ſweeſtu, bet ne maſak par 2 mahzinaim un eepakatu pahrdofchanaſ. ſweeſtu war latru deenu atjaunot; 3) ſeeruſ, pee tam no latras ſortes jaſſtahda miſamā meens nahala ieh ritenis un diſij paraugi (prowes) no dimeem ziteem ſeera gabaleem jeb riteneem, apmehram diwi mahzinas no latras ſeera ſortes. Darām muhsu ſeerneelus uſ ſcheem noſajizumeem uſma- niguſ. Ziti noſajizumi jau muhsu zeen. laſitajeem plaſchi paſiſhtani. Zeram, la muhsu ſemtopji, eewehrodami lauk- ſaimneezibas iſſtahtſchu leeliſto ſwaru, pee Zeſiſu laukſaim- neezibas iſſtahdes jo leelā ſkaitā peedaliſees.

No Walkas rakſta „D. 3tg.“ la tur jaunakā laikā raduſchās domas, nebuhtet wiſ Walkas-Muſſnes-Stuſtmanu ſaru dſeſſſzetu, bet gan taſit dſeſſſzetu no Walkas gar Muſſini uſ Welitju-Luku, taſ preeſch Bernawas buhtu no leela ſwara, tadehſ la tad no Pleſkawas gubernas limuſ it weegli waretu aiſweſt uſ Bernawu un no tureenes ar fugeem uſ ahtſemem. Kureſch no mineteem dſeſſſzeleem galu galā tiſſchot taſiſts, wehl newarot noſajit, bet leelatas zeribas gan eſot Walkas-Welitju-Luku linijai. Drihſjumā eeaſhſchot linijas noſtigofchanaſ darbuſ — ſchimbrihſcham titai lihdſ Muſſnei, lai jau nahtofchā pawaſari waretu eeaſht dſeſſſzeta buhweſ darbuſ. — Walkas-Bernawas dſeſſſzetu jau lihdſi nowembrim zer dabut gatawu un de- zembrim nodot leetoſchana.

No Strihweres. Pahriſtas beedribas ſchimis grah- tajds laikā preeſch ſemtopjeem no loki leela ſwara, ſe- wiſchli wairal apdſihwotās weetas, dſeſſſzetu turumā un tā tahkat taſ ſteigſchus ween dibinamas. To aſſima ari Strihwereschi un, la taſ jau „M. W.“ laſitajeem ſinamſ, tahdu beedribu neſen nodibinaja. Jaunās beedribas weſalſ atrodas Strihweru ſtažijā, Turpi Raſchoka Gulſja mahjā, preim aptekai, un ir tagad no wiſam peejām ſtažijas pretſchu pahrdotawam wiſchretalā un glihtakā. Jau pirmds 4 mehneſchds beedriba eegumuſi daudſ aſſinigu peekriteju. Beedru ſlatis ſneehſas jau pahri par trim zeturidalam ſinta; prezes pahrdotas daſchu deenu par 200 un wairal rubleem. Par ſchahdu beedribas raſchenu uſplauſchannu titai japreezajas, japreezajas, la aplahrine ſin zeenit, taſ zeenamſ un neklauſas wiſ uſ daſchu nepraiſchu un nelahwehtu eeaſhtijumeem, taſ, pa leelakai datai aiſ patigeem noluh- keent, zenſchas pataiſit baltu par melnu, noſtahdit mums pawifam nepezeerſchamās pahriſtas beedribas tumſchā kraſjā. Bereſim, la drihſjumā wiſas palas beigſees un la muhsu pahriſtas beedriba aſtahnſ drihſ ween ſawus preimeetſus launā. Bentiba, tahdu ſchobrihd iſrahda preeſchneeziba un beedri, daridami pahriſtas beedribas uſplauſchanaſ ſinā, lo ween lateſ ſpehdamſ, la ari labwehliſa, lo bee- dribai parahdiſjuſchi aplahriſnes leelgruntmeeki, ſewiſchli graſs v. Siewerſ, atdodamſ beedribas brihwā leetoſchanaſ jamuſ ſtažijā atrodofchos leelos ſpihkeruſ, lihdſ ar pagrabeem, leel to mums drihſjumā ſagaidit. Pehdeji generalſapulge,

No Riġas.

Uf Widfemes-Schweizju (Siguldu) Riġas Sah-
 tibas beedriba „Nufelis“ iſrihtos ſwehtdeen, 4. junijā ſch. g. iſbraukumu ſatumods. Nobrauks ar eſtra wilzeenu no Riġas-Orlowas (Dwinſtas) dſeļsjeļa ſtaġijas. Darum zeen. publiku uſ ſcho iſbraukumu uſmanigu, ſewiſchli tabehi, ka to iſrihtu „Nufelis“ un ka Riġas publikai togad iſde-
 wiba par deefgan lehtu peedaliſchanās maſfu apſtatiit ſchōs dabas ſautumūs, pehġ taħdeem Riġā weliit mekleſam. Ari lautu publikai eeteiktum opmeklet ſcho iſrihtojumū un tā eepaſihteas ar ſahitbas beedribu iſrihtojumeem. Sigulde-
 ſchi toti weefmihligi laudis un tabehi zerams, ka tee fir-
 nigu weefmihlību ari paraħbīs muſhu Riġas ſahitbas beed-
 ribai, kura lihbī ſchim, žil tai ſpehti atlaħwuſchi, deefgan apſinigi un nopeeni rihtojufees. Peedaliſchanās maſka no Riġas: lungeem 135 lap., damam un beedreem 120 lap., ſatumu weetā ween lungeem 40 lap. un damam 30 lap. Spehles laewimju muſika.

Tornakalna Latweeſchu palihdſibas beedriba ſweht-
 deen, 4. junijā ſch. g., ſwinēs Zeribas beedribā (Altonamā) 15 gadu paſtaħwibas ſwehtlus ar goda meelaſtu, dſeēda-
 ſchanu un danſcheem. Goda meelaſt eefahſjees pulſtien diwōs pehġ puſdeenas un danſchi pulſtien 6 wakarā.

Tornakalna Latweeſchu palihdſibas beedribas ſtatutus eefſchleetu miniſtris apſiprinajis. (W. B.)

Wafaras ſwehtlu laika ſchogad notikuſchi wairat nelaimēs gabijumi. Kā „D. Ztg.“ ſino, tad Riġſchu eſarā ween weenā paſchā ozumiekti noſtihtluſchās 12 perſonas. Laimā atrodūſchās diwi ģimenes, no kuraš tii iſglahbu-
 ſchēs abi wiſtri un ſewas, kamehr to behtni un ziti peed-
 derigege atraduſchi galu wiſnds. Ari Wahzu amatneeku palihdſibas beedribai wafaras ſwehtlu piruā deenā iſ-
 brauzot ſatumods noſtihtis Riġſchu eſarā taħds no ſwehtlu daiħneekent. Noſtihtis, kura ziti nepaſinuſchi, tā domā, biġis taħds turpneeta ſeļis.

Pafchſlepkawiba. 24. majā Romanowa eēlā Nr. 71 žaur rewolwera ſchameenu deninā nogalinajās 31 gabus weġais maſpilſonis Milanors Chwoimſtis. — Ji taħdas wehſtules, kuru nelaiķis atlaħjis, redſams, ka paſchſlepkawibas eemeļis biġis nelaimiga ſamiliġas dſiħwe. (R. P. B. A.)

Rugneeziba.

Sinas par Latweeſchu lungeem. „Nimrod“, kapt. Krehmans, 20. aprili Bilmingtonu (Amerikā) at-
 ſtaħdams, 14. majā nonahġis Liverpoolā. „Ernst Alfred“, kapt. Moritz, 4. majā no Drommenes iſpoſdamees, 13. majā nonahġis Corlā. „Molodez“, kapt. Rengs, no Riġas braudams, 10. majā ſaħneēſis Darmouthu. „Sweiks“, kapt. Anſons, 4. majā biġa gatams dotees žekā no Cara-
 bella (Floridā) uſ Angliju. „Kurzemneeks“, kapt. Muz-
 neels, 21. majā ſaħneēſis Barde. „Johannes“, kapt. Anſaks, 20. majā nonahġis Norſoepingā. „Lydia“, kapt. Demans, žekā no Peterburgas uſ Riġu. „Titania“, kapt. Andrus, 17. majā biġis gatams iſeet no Woneſes uſ Tromſe. „Ugunzeems“, kapt. Puħliſch, no Riġas iſ-
 braudams, 17. majā nonahġis Antwerpenē. „Tehwijs“, kapt. Roſentħals, 23. janwari Grimeby atſtaħdams, 17. aprili ſaħneēſis Riachuelo (Argentiniġā). „Emma Maria“, kapt. Grehwe, 29. aprili no Riġas iſbraudams, 13. majā nonahġis Grimeby. „August Julius“, kapt. Kwell, 12. majā iſgahġis no Woneſes uſ Riġu. „Venus“, kapt. Ba-
 lods, no 15. majā žekā no Harlepoolas uſ Riġu. „Julie Alide“, kapt. Kalniſch, 15. majā iſgahġis no Middlesbro uſ Peterburgu. „Jacob Catharina“, kapt. Roſenbergs. 3. majā no Riġas iſeedams, 16. majā noſtumis Šhietſē. „Marcus“, kapt. Melbards, 19. majā gabġis Eſnerai garam. „Feodor“, kapt. Michelmans, 5. majā no Riġas iſeedams, 17. majā nonahġis Strangemouthā. „Europa“, kapt. Reinwalds, 8. majā Riġu atſtaħdams, 17. majā gabġis Eſnerai garam. „Silvanus“, kapt. Tomels, 2. majā no Riġas iſbraudams, 17. majā ſaħneēſis Strangemouthu. (B. B.)

Tirgus ſinas.

Riġā, 29. majā 1895. g.
 Kuſums, taħds pa wafaras ſwehtlu lautu biġa manams Riġas labības ſieħneezibā, tagad maſtaġees un tā weetā aikal ſaħt roſtees wairat roſtas un iſdwiības. Ahreemēs ronās wairat peepaħijumu pehġ muſhu labības, tomehr ženas, laħdās aħſemneeti ſola, lai gan tās ir ſingratas, neēlā agra, wehī arween ir paſemas un padriwēteem naw nelabā leela preēla paſteigtees ar padriwēteem. Maſhu ſemto-
 jeem, apſtatot ſchimbriſcham ſawūs beħēģos lautus, ari trubiit du-
 ſchās padrot to labības maġuminu, kaſ teem wehī atliķees. Un maſ, loti maſ ar ir taħtu, kam wehī kaſ to padrot, jo lai kumehr kuru eephejams nolihdſinat iſrihtanas, nomas un žitas naudas, tad jau wiſpabrigi nemot padrot laus pubriſch, kaſ žil maſ ween atliķees, ja, daubī ſpehti no wafaras, padriwēuſchi pat wairat, neēlā teem iſtembiā atliķees. Bet to lai dars, ja padrot ween ir, ja negribi at-
 ſtaħt ſawūs teħwu teħwu paſchās un buħdina. Labības ženas daħdēs apgabalds uſ lauteem, eewehrojot beħēģos ruħu lautus un iſtatūſchās Baltiġas drumas, eewehrojami žekluſchās, bet ne tā leelalās pilſeētiās, kā Riġā, Peterburgā u. t. t., jo uſ taħdam ženu ſinā dars ganbrīhī iwentigi eepaidu wai wifa paſaulēs labības kopraſcha, kamehr uſ d-
 ſcheem lautu apgabaleem aikal ganbrīhī ſil weetejās aplahreēs raſcha, jo wai tad nu no pilſeētas weēſt labība, ja taħds maġumina waja-
 dſiģis, ja pehī ween turpat, weēms jau ar maſſā. Wiſpabrigi par lautu ſtaħwoli Baltiġā dſiħdamas gauġi beħēģas ſinas, ruħu lautu wahi un daubī weetas žari, ſaħle ſalaltuſe un wafara lautu pah-
 wehtuſchēs wai ſiħdēs pelnēs. No ſtaġuma un weġuma naw wairs ne wehīs. Gan daħdēs apgabalds leetas uſliģis, bet par maſ, uſnab-
 luſe ſil taħda tā raſina. Ari daħdēs Ceļſch-kreewiġas apwiēds lautu ſtaħwoliſ pawaħiſā. No Witēſtas mums raġia: „Lihē ſchim pa-
 ſtaħwoliſchās ſawūis laitis ſemtojeem ir aineſis daubī poſta. Ruħu lautu iſpoſiit un ſil reuamē tur cerangami puſtībīs labi ruħu lautu. Leelalai darsi nebaħē ne ſehlas. Reuamē naw liģis wifa pawaſari, ſneegs ar noġahja beſ leetas. Wafaras ſwehtlu ſeħteem gan ap-
 maġjās, ſemtoġi preēģi uſluħoja tumſchōs madlonas, bet weliit gar-
 bits, wehī iſliħdinaja padebeſchās un leetas ſil tā druģinā norahina. Tagad laitis taru ween maħſulains, bet eulſte wehī neļauģ leetum ſawūlſtees. Wīnaw un ganības tā iſtatūſchōs, ka maſ taſ no ſaħle. Ceſeħtā labība kaħtigi neuſiģiģā. Ja driħumā neaħģ leetas, tad ſemtojeem ſagaĩdams peħdeġis poſta. Saufais laite weġina ir ugunģreħtus. 23. majā pa leelalai darsi nebeģa Reuēēſ pilſeētiņa (ap 5000—6000 eeb.). Witēſtā atbrauſuſchee paſaħēri ſaħta ſiħri

breēmju leetas. Laudis palikuſchi beſ mantas, beſ waiſes, ſem lajas debeſs. — Bet ir ari apgabali un ſemes, kur lautu ſtaħwoliſ tei-
 žams. Labības raſcha ſinams dars eepaidu uſ labības ženam. Tapat ari tagadēģis lautu ſaħwoliſ.

Ruħi ſchimbriſcham Riġā maſſā: Kreewu ruħi uſ 120 maħġ, pamata maſſā 67½, —68 lap. puđā; Kuſemes ruħi maſſā 66—67 lap. puđā. Tendeņe: raħma.

Kreewi. Kreewu kreewi uſ 125—128 maħġinu pamata maſſā 78—85 lap. puđā; Kuſemes kreewi dōb 77—80 lap. puđā. Tendeņe: ſingrata.

Meēſchi, ſeſchlanſchu, uſ 100 maħġinu pamata maſſā 59—64 lap. puđā; Kreewu meēſchi maſſā 60—63 lap. puđā. Tendeņe: ſingra.

Auſas. Labās gahſchās auſas maſſā 56—66 lap. puđā; ſchahwetās auſas maſſā 58—61½, lap. puđā. Tendeņe: raħma.

Linſehlas uſ 7 meħru (87½%) pamata maſſā 123—126 lap. puđā; ſchahwetās ſehlas maſſā 120 lap. puđā. Tendeņe: ſingra.

Linſehlu eħas rauſchi, ſchējenas, maſſā 71—73 lap. puđā; Kreewu linſehlu eħas rauſchi maſſā 73—76 lap. puđā. Tendeņe: raħma.

Kanepes, ſchahwetās, maſſā 135 lap. puđā. Tendeņe: Kuſa. Kanepaju ženas ſingras.

Linu ženas lihbīſchēģiās. — Iħti labās lihbīs par R. (riħti) ſchimbriſcham Riġā, maſſā 43—44 rbl. birlawā; par Z. K. (ġinſi) dōb 37—38 rbl. birlawā; par S. P. K. (superior pilſkoni) maſſā 32 lihbī 33 rbl. birlawā; par P. K. (pilhkon) dōb 28—29 rbl. birlawā; par P. W. (pilhbradi) maſſā 29—34 rbl. birlawā; par W. (braħi) maſſā 20—21 rbl. birlawā; par D. (dreibanti) maſſā 17—18 rbl. birlawā un par D. W. (dreibantſraħti) maſſā 15—16 rbl. birlawā.

Paħritiſas ženas Riġā:

lap.	lap.
Sweeſts, maħġinā . . . 26—28	Rebus, ſchuhnās waj . . . 35—40
Dublas gata, maħġ. . . 22—25	teġinats, maħġinā . . . 6
Behriſcha gata, maħġ. . . 13—16	Sihpoli, ſtops . . . 10
Schahmeta aitas gata, maħġinā . . . 9—11	Reeſchi putraimi, ſtops . . . 7—10
Swaiga aitas gata, maħġinā . . . 10—15	Sirni, ſtops . . . 7—10
Leļa gata, maħġinā . . . 15—20	Kuſi. kreewi biħdeeti . . . 3
Schahmetas ſchintis, m. . . 17—18	milti, maħġinā . . . 6
Schabu. ſpeħis, maħġ. . . 20	Kaltei žigortni, ſtops . . . 75—80
Soſti, gabalā . . . —	Kalteas berwiſas, maħġ. . . 15
Witās, gabalā . . . 40—60	Deħwenu ogas, ſtops . . . 16
Rahli, pahra . . . 60	Čerſchū ogas (ſiteneš) . . . 100—200
Saħi, gabalā . . . —	Swaigai gurei, 100 . . . 65
Liħtari (kaħtuſi), gab. . . 80—130	Raſchi, maħġ. . . 50
Kartupeki, puħs . . . 40—50	Swaigas ſchampionas, maħġ. . . 15—50
Stahbs krejums, ſtops . . . 80	Schahwetās reņģes, 100, . . . 15—50
Dias, ſchots . . . —	Swaigas reņģes, 100, . . . 15—50
Alħbōti, puħs . . . —	

Reepajā.
 Ruħi uſ 120 maħġinu pamata maſſā 66½, —67 lap. puđā. Tendeņe: ſingra.

Kreewiſchi (pubri) maſſā 70—80 lap. puđā.

Meēſchi maſſā 55—57 lap. puđā. Tendeņe: raħma.

Auſas. Gahſchās labās Kreewu auſas maſſā 64—69 lap. puđā; Kuſemes auſas maſſā 55—60 lap. puđā; Kuſtas, Karlowas, Ģimnas, Zeģas, Dlas, Riġenas un Zarinas auſas maſſā 53—55 lap. puđā; melnauſas (10 proģ.) maſſā 53 lap. puđā. Tendeņe: Kuſa.

Linſehlas par 7 meħrem Reġſchu ſehlu maſſā 115 lap.; par 7 meħrem Kreewu ſehlu 116—117 lap. un par 7 meħrem ſteġu ſehlu maſſā 119—123 lap. Tendeņe: ſingra.

Grifōs uſ 100 maħġ. pamata maſſā 83—84 lap. puđā. Tendeņe: raħma.

Sirni. Penſas sirni maſſā 71—72 lap. puđā; darības ſirns dōb 57—58 lap. puđā. Tendeņe: meeriga.

Saules puħi ſehlas maſſā 62 lap. puđā.

Riģas. Ruģiģas liģas maſſā 43—46 lap. puđā; witeģeģis liģas maſſā 44 lap. puđā un ſmalās liģas dōb 41 lap. puđā. Tendeņe: raħma.

Paħritiſas ženas Reepajā:

lap.	lap.
Kartupeki, puħs . . . 70—80	Roſchjots peens, ſtops . . . 4
Sweeſts, maħġinā . . . 26—28	Sahbs krejums, ſtops . . . 20
Dublas (ſiħwas), maħġ. . . 10—11	Stahbs krejums, ſtops . . . 38
Rebus, maħġ. . . 25—27	Stahbi kaħpoſti, ſtops . . . 6—10
Schahmeta juħtas gata, m. . . 14—16	„Knapſeers“, gabalā . . . 4—5
Witās gata, maħġ. . . —	Dħwas wiſtas, gab. . . 70—80
Wofli, maħġ. . . 43—45	Dħwas ſeħi, gab. . . —
Dias, 10 gab. . . 14—15	Dħwas diħes, gab. . . —
Swaigs peens, ſtops . . . 8	Liħtari (kaħtuſi), pahs . . . —

No aħſemem.

Ķi Wahġijas mums raġia: Marja peħdeġas deenās tapa leelalā dars no ſchējeenes Berlīnēs teatreem ſleħģta. Teatru publika atſtaħġ Berlīni un dōbas waj nu uſ peħu weetam, waj leelakeem žetojumeem. Tikai ta publikas dars, kam ſawš maſes kumoſs jaġelna, ir palikuſe pilſeħtas peefmaſuſchā, putekſainā gahſā. Šchi publikas dars waj nu atpuħſchās weeteģōs daħrģōs peē muſiſas ſtanam un alus, waj pawada daſchās briģnas ſtundas leelā Berlīnēs maħſlas iſtaħdē, kuru 1. majā atlaħja. Peē iſtaħdes ir greſns daħrģs ar ſtruħlakam, muſiſas ſtatuwem u. t. t. Maħſlas iſtaħdē ir ſchogad 2376 numuri iſtaħditi, gan no Wahġijas, gan no Franġijas, Italiģas, Amerikas un žitu ſemju daiħneekem. Maħſlas iſtaħdes ir žil neģil pah-
 traufuſe Berlīnēſchu žentiū un praħtoſcham par baſniģu buħwem, kaſ peħdeģā laika ir daubģās weetas uſſaħſtas. Sinamās „patriotu“ aprindās taħdeģadi mehģinta tautā eeaduģet „Gottesfurcht, Königstreue, Vaterlandsliebe“ (deew-
 biģibu, uſtiģibu-padewibu karalam un tehwiģas miħleģtibu) — tautas žehlakās mantas, tā karalis Wiſtums neſen taħdā telegramā apgalwoja. Weena no eefahġtam baſniģam ſauħſees par peeminu karala Wiſtuma kompoģiģai „Dee-
 dajums Egiram“ — par Egira baſniģu.

Berlīnē, 8. junijā (27. majā).

— **Wije** „Memorial diplomatique“ raġia, ka Bruħſchu eefſchleetu miniſtra v. Kellera ſtaħwoliſ eſot ſtipri ſa-
 triginats. Kriħſes tuwoģchanās eſot ſlaidri manama. Ari walſtkanzlers firģis Hohentlohe laikam driħumā atlaħ-
 ſchotees. Firģis Hohentlohe jau ari atlaħti iſteģiģis weħſe-
 jumos no ſaweem kameeſcheem noſkratit guħto walſt-
 kanģlera peenahġumu ſlogu. Liħģ Seemela-Baltiģas juħras lauda atlaħſchanas ſwehtkeem gan wehī miniſtriģā nen-
 titſchot nelahģas mainas, bet peħģ tam — tad gan beģ ſchādam.

Anglija. Eewehrojamaģ Angliu praħimeeks (filoſofs) Herberts Spenģers, tā telegraģs ſino, atraidģģis wiſnam no Wahģu keģjara Wiſtuma peedahwato ordeni „pour le mērite“ tapeģģ, ka wiſch (Spenģers) nodſiħreēs pawiģam nepeeneit neweena ordena, weenaģģa, lai taš buħtu taħds buħdams.

Franġija. Franſchu walģiba nodomajufe eewehrojamaģ meħrā paleelinat kara lugu ſlaidu, lai iſſchēroſchā briħdē waretu droģchi pretim ſtaħtees ſaweem enaidneekem un leelgabaleem duģhot aiſtaħwēt Franġijas iħnās žeb ar' tiſ eedomatās intereſes. Kā telegraģs ſino, tad walģiba tautas weetneeku namā uſ 10 gadeem peepaħijufe 850 miljonus franku (apm. 325 milj. rbl.) kara lugu pawairoſchanai. Franġijā iħgnums par walģibas peedaliſchanoģ peē Riħlē ſwinameem Seemela-Baltiģas juħras kanala atlaħſchanas ſwehtkeem peenemas un ſtipri nomanams: Paſiħſtamais Franſchu peħmeeks Paſters, tā daſchās awiģes ſino, atraidģģis no Wahģu keģjara peedahwato ordeni „pour le mērite“ (par nopelneem). Paſteram par taħbu patriotiſku iſtereſchanoģ no daubģ puſem iſſakat leeliſku peekriſcham. Aſinibas un uſflawas telegramas un wehſtules eewehrojamaģ peħnee-
 kam peenahģot no wiģam Franġijas malam.

Italiģa. Tautas weetneeku nama ſaħtoħwē Italiģā ſaħtaħw no 508 tautas weetneekem. Šchis ſlaidis nu peħģ nule kā notikuſcham tautas weetneeku wehſchchanam ſadalas apmeħram 255 miħſiģiģas žeb Kriſpi peekriteģōs un 155 mi-
 ſtriģas pretineekģs, kuru ſtarpā atrodas 98 opoģiģiģas mehreneē peederigeē, 40 radikati un 17 ſoģialisti. — Miniſtru peekriſch-
 neeka awiģes gan preeģajas par Kriſpi „leelo“ uſwaru peē tautas weetneeku wehſchchanam, bet kaģ ſcho „leelo“ uſwaru awſkata druģģin tuwaki, tad wiſa toti ſarubģ, it iħ-
 paģchi wehī tad, ja eewehro, ka Kriſpi wiſeem ſpeħkeem un lihbſeķkeem raudģija iſdabut ſawūs kandidatus žauri un ari toti daubģ wehletaji tita iſ wehletaju ſaraktia gluģchi weentlaħģchi noſtriħķeti. Wehletaju ſlaidis — un ſinams walģibai nepariħkamo — taħdeģadi ſtipri maſinaģees; no apmeħram 2,400,000 wehletajeem Italiģā noſtriħķeta wiſ-
 maģ žeturģā dars, peemeħram agrai Romā (pilſeħtā) biģuģchi 26,895 wehletaji, tagad tiſ wairs 21,172; Romas pro-
 winģe agrai biģuģchi 86,830 wehletaji, turprei tagad tiſ wairs 61,407 wehletaji u. t. t. u. t. t. — Tā tad Kriſpi nemaģ newar lepotees, ka aiſ wiſa ſaħm tauta pate. Ja peē wehſchchanam nebuħtu iſleetoti daſchadi neattanti liħ-
 bſeķti un tiſ daubģ wehletaji iſ to ſaraktia iſtriħķeti, tad raſi buħtu pawiģam žitads iſnaħtums. Wet ar' tagad Kriſpi newar wiſai paſautees uſ tā deħweteem walģibas peekriteģeem — tautasweetneekem, jo leela dars weenā waj otģā gabģeēnā war pahreēt un ari pahreēs Kriſpi pretineeku puſē. Taħdas leetas ar' jau ir paſcham Kriſpi' am naw ſwechſas; peem. peē 1890. gada oktobri iſriħģotām tautas weetneeku wehſchchanam tā ſauģto Kriſpi peekriteģu biģa 410 un tomehr peħģ 2 mehneſcheem Kriſpi miniſtriģai biģa ja-atlaħģģas no amata. Piħģģiģas leetas war ari tagad atģaditees. — Kā telegraģs ſino, tad pagahģuſchā žeturģeēnā Florenzā biģuģchi wairat ſemes triģeēni. Čedſiħwotaji bareem demuſchees aħrā iſ pilſeħtas.

Reģi-Asija. Ķi Kinas ſino, ka „Formoſas repu-
 blikas“ paſtaħwibai, tā to jau it ſlaidri wateģa paredģet, biģis wiſai iħģs muħſchš. Republikas karapeħģs Japa-
 neeſcheem tuwoģotees ſaģģis beħģt un beħģdams laupģģis ko tiſ ween mahģeģis, ſtarp žitu ari walģibas eħlas Tai-
 peģuģā un Ģobē. Ari jaunās republikas preſidents aiſ-
 laidees lapās. Japaneēſchi dumpineekus ſtipri ſaħtaħwuģchi un jau eeneħmuſchi daſchās toti eewehrojamaģ weetas ſalā. Žadomā, ka ſalas eedſiħwotaji wairs iģģi neſpeħs pretotees Japaneēſchu kaħreģeem karapulkeem un ka Japani driħſumā Formoſas ſalu, kura teem peħģ meera liħģuma naħlas, galeģi peefawinaģees.

Telegramas.

Peterburgā, 29. majā. Walar no Kronſtates uſ Seemela-Baltiģas juħras kanala atlaħſchanas ſwehtkeem (7. 8. 9. un 10. junijā w. ſt.) Riħles pilſeħtā (tur ſa-
 brauks apmeħram 500 lugi, to ſtarpā ap 50 Wahģu un tiģpat daubģ žitu walģju kara lugu) aiſbrauģa kreģers „Rurik“ un lugi „Alexander II.“ No Kriſtianſundas uſ Riħli aiſbrauģa leelgaballaima „Grosiatschij“. — W. M. Keģjars Saratowas pilſeħtai atwehģeja ſinantiģu miniſtri Wiģi eģeģt par ſawu goda piſſoni. — Wiģu Maģeģtates Keģjars un Keģjareene pahreēt uſ dħwi Peterģoģā. — Tā tā karawiniſtris Wanowiģis ſaģģimģis, tad wiſa amata iſpildiģhana pagaidam uſģģeģa general-
 adģutantam Obruſchewan.

Witebſkā, 27. majā. Neweles pilſeħtā pawiģam no deģuģchās 269 mahģas.

Kijewā, 27. majā. Šche iſgahģuģcho žeturģeēn iģģeħ-
 luſchees peēģi ugunģgreħģi, žaur kureem ſtarp žitu ari žee-
 tiģ Florowa Kſteris.

Berlīnē, 10. junijā (29. majā). Kreewiģas krediti-
 biles par 100 rbl. dōb 220 markas un 25 pjenigūs. Tendeņe: ſingra.

Budapeſtā, 10. junijā (29. majā). Šobersdorģā uſnahaģ breesmiģi leelģ leetus, peē kam ari gahģa boģā 42 žilweģi; 30 žilweģi paģudģuģchi.

Konſtantinopolē, 9. junijā (28. majā). Turko paģcha, biģuģchais ſuģtnis Romā eģeģts par aħreķtu mini-
 ſtri Saģd paģcha weetā, kureģ (Saģds) eģeģts Dſchewada paģcha weetā par leelweſtru. No Dſchewas ſino, tā žaur noitumu ar konſuķteem weeteģo eedſiħwotaju ġģibas ſana-
 tiģms biģģitami peenēmees. Dſchewā eģoģcheem Ģiropee-
 ſcheem brand breesmas. Saģaida Bedrim dumpoſchanoģ — ſoģģeģchanoģ pret kriģģeem.

Iħpaģneeks un iħreģeģs: Čenſs Plates.
 Aģģilģģeē rebaltori:
 Dr. phil. Arnolds Plates, Dr. philos. P. Sātģs.
 Доволено конвуром. — Рига, 29 мая 1895 г.

Sludinājumi.

Sinojums.

Mušu zeen. pirzeem zaur scho padewigi sinojam, ka zaur pee mums notikuscho ugunsgrēhtu, mušfu

gatawas prezes krahjums

apflahdets tikai loti masā mehrā, tā ka mums ir eespehjams tagad, tapat kā arweenu, pat wifu leelatos peeprašjūmus ispiłdit.

M. Höflinger & Co.,

pirmā Kreewijas supersoffatu fabrika Rigā — Mihilgrahwi.

Sina juhrmalneekem.

Mušfu

wihnu nogulditawas

Majorōs,

pee F. Kaufmann lga, bjelszeta bufetes I. klasē un

Bilderlinōs,

„Bilderlinn weefnizā“, leelajā Prospektā Nr. 33, pahrdod

par Rigas pagraba zenam,

peenem preefš mums apstallejumus un tos bej ihpafšas mafšas peefuhta mahjā.

Augstzeenibā

Louis Lundmann & Co.

Stufatur gipšis, alabastera gipšis, pirmās sortes samaltais krihts, glaseti un neglaseti krahšns-podini, balti glasetas krahšnis un kamini, krahšnaini glasetas krahšnis un kamini.

Jauņs:

Majolika (wairaklahrt gl.) krahšnis un kamini, Rokoko-krahšnis,

balts, šilonlaula krahšā, krahšnainas un ar apselti-juņem u. t. t.

peedahwā

Zelma & Boehma

gipšas, samalta krihtas, krahšns un mahlu pretfšu fabrika.

Noliklawa un krahšnu istahde Teatra bulwari Nr. 11.

Pirmā Kreewijas ugunsapdrošinasšhans beedribe, dibinata 1827 Peterburgā.

Bilnigi eemafšats pamat kapitāls 4,000,000 rbf. Reserwes kapitāli 3,000,000 rbf.

General-agents: R. John Hafferbergs, Rigā, Rungu eelā Nr. 22.

Miltu un daschadu produktu spezial-noliklawa, mašā Grehžneeku eelā Nr. 3.

Krahjūmā weenmehre atronās:

Roštowas, Mafšawas, Saratowas, Jelisawetgrades, Karkowas, Risewas un citas kweefšu miltu sortes, rudšu milti, bihdeletu rudšu milti, kartupeļu milti, arubbes, rihts, gruhbu putraini, Keisara putraini, šeni, anšu putraini, gruhbu milti, griku putraini, manna, pupas, barības anšas, Krimas ahhoki, Mešinas afeļšni, žitroni, šihruks, wifse u. t. pr.

Edgar Mitschke.

Telefons Nr. 577.

Wihnu tirgotawa un schampanu fabrika

sec, demi-sec, doux,

pehž Franfšu parauga (pubelēs ruhšis) pagatawots no

Ludw. A. Schweinfurtha,

Rigā, Grehžneeku (Sinder) un Maršal-eelu stūbrī.

Dubult-grahmatweefšana.

Katrā laifā

paņceebu pamatiņu mahjibu dubultā grahmatu un rehtinu weefšana, tā jau wairat gabus. Samafša par to mehrena. Ihdewigōs gabijumōs tikai sawem mahjeekem peepalihtju weetas dabut. Beeteifšhanās no plst. 3-5 pehž pud., Rigā, Dstrenawu eelā Nr. 110, parterā.

J. Sihpols,

praktifš grahmatweefis un Rigās Latiw. amatn. pal. beedr. krahji- un aifdewu lasfeš lasfees.

E. Larsen'a

seltan. sudraba leetuweikāls tagad atrodas:

leelajā Saun-eelā Nr. 13.

R. L. B.

Zinibu komisijas vasaras sapulce

13. Junijā š. g., pulkst. 11 (precizi) preekšpusdeņā, Rigās Latweešu Beedribas namā.

Deenas kartiba:

- 1) Preekšneeka runa. 2) J. Krodzeneeka (Krūgera) darbs par „arkla leelumu Vidzemē“. 3) T. Zeiferta referats par Latweešu beletristiskeem raksteem 1894. g. 4) J. Bebra referats par skolas gramatam, kas iznakušas 1894. g. 5) Medņa referats par ziniskām gramatam, kas iznakušas 1894. g. 6) stud. A. Nedres darbs par „humoru Latweešu senās gara mantās“. 7) stud. J. Zeemeļa darbs par „arkeologijas panakumeem jaunakos laikos“. 8) Etnografikas izstades leeta. 9) Preekšlikums, dibinat dabas zinisku nodaju pee Zinibu komisijas. 10) Daži siki apspreedumi. 11) Puriņu Klavs referats par „Stobbi un wiņa gada gramatam“. Tee kungi, kuři bez augšā mineteem vel weletos Zinibu komisijas vasaras sapulci kuplinat ar sawem izstradajumeem, top lugti, darbu tematus drizā laikā darit zinamus, lai tos varetu izsludināt laikrakstos. Beedri, kā jau parasts, var eewest weesuz uz sapulci.

Preekšneeks.

Rigas Aulekšhotaju beedribe

uļ II. Ganibu dambja.

Pawafaras aulekšhofšana 1895. g.

II. deena: trešchdeņ, 31. majā, plst. 4 pehžpusd.

- 1) Rigas aulekšhofšana ar kawefteem, godalga 300 rbf. 2) Lihdžena aulekšhofšana „Baltijas kriterijums“, godalga 450 rbf. 3) Dubultu stihpl-ihšehs aulekšhofšana, godalga 500 rbf. 4) Jelgawas aulekšhofšana ar kawefteem, godalga 300 rbf. 5) Behžu lihdžena aulekšhofšana, godalga 200 rbf. 6) Baltas aulekšhofšana ar kawefteem, godalga 400 rbf.

III. deena: šwehtdeņ, 4. junijā, sahlf. plst. 3 p. p.

Dihwoju tagad Aleksandra eelā Nr. 13. Muņas stundas no plst. 9-11 pr. pusd. 5-6 pehž R. Mengels, prakt. abrihs.

Adwokāts

A. P. Stroinowskis

tagad dihwio leelajā Kaleju eelā Nr. 63, 2 rep. augšā, pretim pašai. Wņemās žiwil- un kriminal-prahwu wefšanu.

Sludinājums.

Baltijas Domenu walde zaur scho pašino, tā deht

„dšheerenu mahjas“

ifnomafšas uļ 12 1/2 gabeem, no 1. julija 1895. g. lihst 1. janw. 1908. gadam Ušh-Dwinštas preefšpilfšeti, Rigas aprinfi, noturēs galigu hirgu Domenu Walde 3. junijā 1895. g.

Lorgs eefahfšees ar 640 rubteem. Tuwalas nomās nefajijumus un sinas par ifnomajumu war eepreefš sinat dabut Domenu walde.

Rigā, 10. majā 1895. g.

Fahriwaldn. weelā: Fatubowofy. Darbwee. weelā: Sarin.

Gubernante

(ar leelo eklamenu) wasadšga uļ lau-keem. Saprezeijas pee skolotaja Drohna lga, Raumas pils Maršina sfolā. Hepees rop. Benzers.

Spodrinafšanas seepes, spodrinafšanas pomadi, schmīrgela pulweri, spodrinafšanas keegelis, spodrin. eku (Putzöl), Wihnes kalkus, Schweizeeschu semi, brilantinn u. t. t.

peedahwā wislehtati

Herm. Jakobsonns,

krahju un apteeku pretfšu tirgotawa, Wehweru eelā Nr. 10.

A. Lentnera

pirmā Kreewijas welosipedu fabrika, dibinata 1886. g. apbalwota fešhās istahdes ar augstakām godalagm.

peedahwā la pneimatifšus welosipedus — jauņus un leetotus, sahlet no 90 rbf.

leelato krahjūmu wifadu peederumu dabu. Regatawu materialu un gumiju, tā eri wifadas dalas — gatawas un pušgatawas — pašu isgatawofšanai par fabrikas zenam.

Išara uļ labalo un abstralo reparataras un pahfrahdasjumus. Iustreti zenu rahditaji par weli un franco.

Fabrika un noliktawa Rigā, Sutworowa eelā Nr. 21.

J. Behrsfus,

Jelgawas Ušrigā, Almenu eelā Nr. 18, peedahwā wifadas ahdu prezes leelumā un masumā, atšahpahdewieem finamās prezentus lehtati. Ari pehž un pahrmaina negehretas pret gehretām ahdam.

Seemela

apdrošinasšhans beedribe.

Wisangstati apšpirinata 1872. g.

Pamata-kapitāls 1,200,000 rbf.

lihts ar eewehrojumu reserwes kapitālu.

Apdrošina

pret ugunsbreesmam

wifadu kufinamu un neufinamu ihpašumu, prezes, fabrikas u. t. t.

Agenti: Brahli Fraentel,

leel. Smilfšu eelā Nr. 17, Reppiema namā. Telefons Nr. 13.